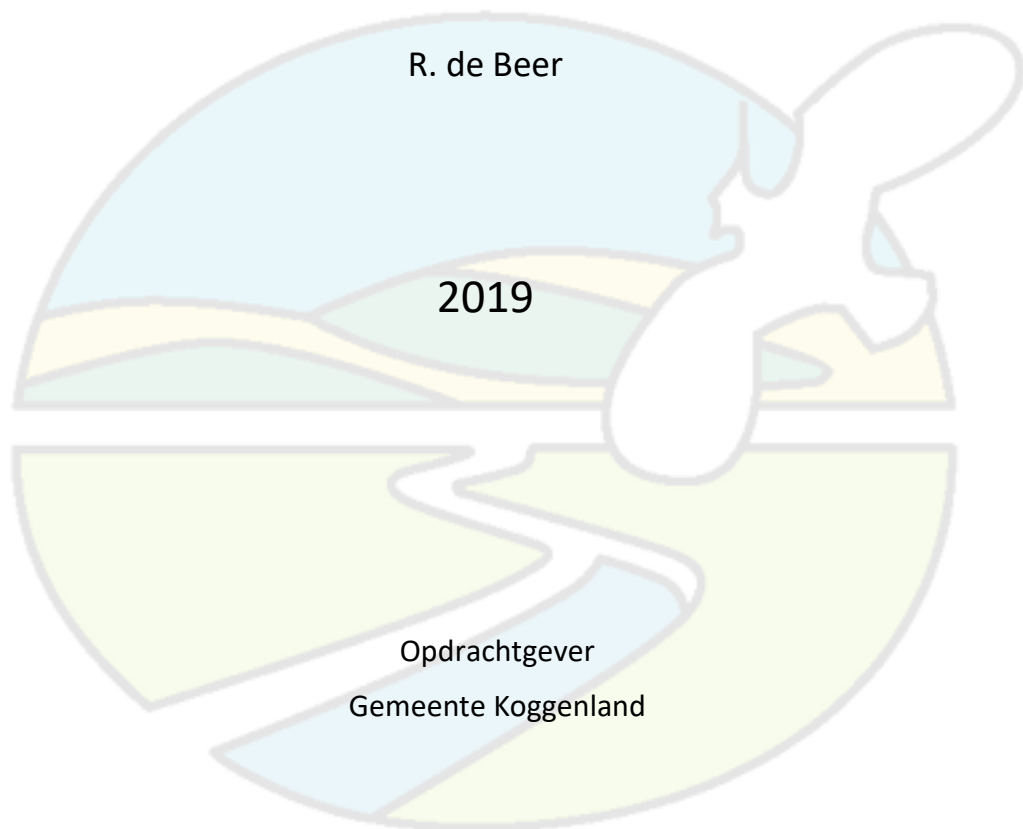

Tuindersweijde-Zuid te Obdam

Tuindersweijde-Zuid te Obdam

Toetsing in het kader van de natuurwetgeving

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-advies QS2019-124

Versie	Datum
Concept	23 augustus 2019
Eindrapport	17 oktober 2019

De onderstaande toetsing is gebaseerd op de plannen zoals aangegeven door de opdrachtgever. Bij wijziging van plannen, werkperioden, of werkwijzen kunnen andere conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de effecten op beschermde soorten van toepassing zijn.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding voor het onderzoek	5
1.2	Doel van het onderzoek.....	6
1.3	Het onderzoeksgebied en het plangebied.....	6
1.4	Werkzaamheden.....	8
1.5	Leeswijzer	8
2	Methode	9
2.1	Soorten	9
2.2	Gebieden.....	10
3	Beschermde soorten Wnb	11
3.1	Beschrijving aanwezige biotopen	12
3.1.1	Perceel 1.....	12
3.1.2	Perceel 2.....	13
3.1.3	Perceel 3.....	14
3.1.4	Perceel 4.....	15
3.1.5	Perceel 5.....	15
3.1.6	Perceel 6.....	17
3.2	Beschermde soorten.....	18
3.2.1	Planten	18
3.2.2	Vissen	18
3.2.3	Amfibieën	18
3.2.4	Vogels	19
3.2.5	Grondgebonden zoogdieren	20
3.2.6	Vleermuizen	21
3.2.7	Overige fauna	22
3.3	Conclusie beschermde soorten	22
4	Effectbeoordeling en maatregelen	23
4.1	Vissen.....	23
4.2	Amfibieën.....	23
4.3	Vogels.....	24
4.4	Grondgebonden zoogdieren.....	24
4.5	Vleermuizen.....	25

4.6	Conclusie effectbeoordeling	26
5	Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving	27
5.1	Natura 2000	27
5.2	Natuurnetwerk Nederland	28
5.3	Weidevogelgebieden	28
5.4	Houtopstanden	28
5.5	Overige relevante wetgeving	29
5.6	Conclusie gebiedsbeschermende en overige natuurwetgeving	29
6	Conclusies	30
6.1	Beschermde soorten Wnb	30
6.2	Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving	31
6.3	Zorgplicht	31
6.4	Aanbevelingen ter bevordering van natuur	31
7	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	33
8	Bijlagen	34

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Er bestaan plannen een locatie ten oosten van Obdam, gemeente Koggenland, provincie Noord-Holland her in te richten. Er zullen woningen worden gebouwd. Het plangebied staat bekend onder de naam Tuindersweijde-Zuid.

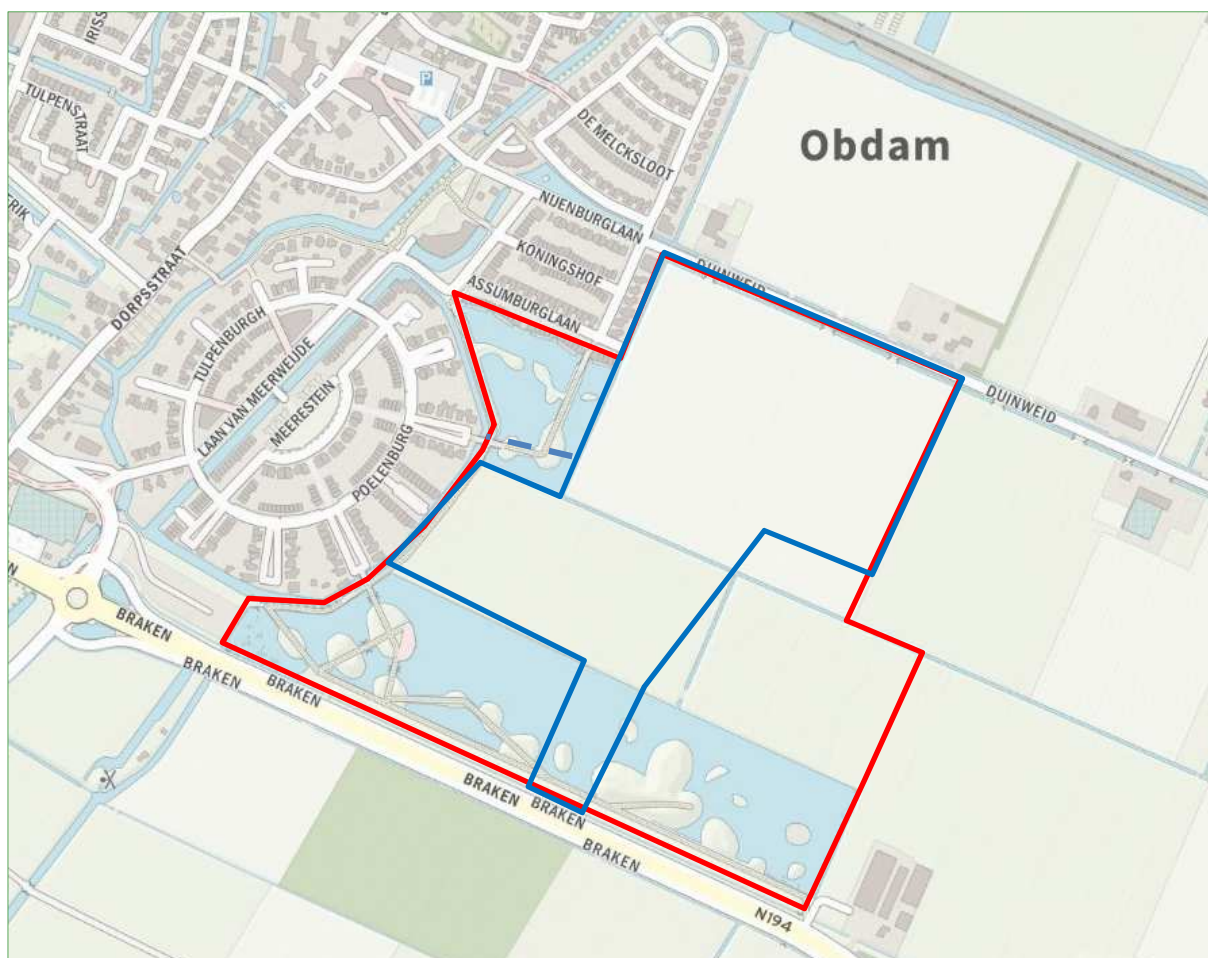
Om de ontwikkeling mogelijk te maken is een bestemmingsplan-wijziging noodzakelijk.

Het is mogelijk dat binnen het plangebied soorten voorkomen die beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming (Wnb) of dat het plan gevolgen heeft voor nabij gelegen beschermde gebieden.

In opdracht van Gemeente Koggenland heeft Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot in het kader van de huidige natuurwetgeving een *quickscan* uitgevoerd om dit nader te

Figuur 1.

Ligging van het onderzoeksgebied (rood omrand) ten oosten van Obdam. In blauw aangegeven het plangebied met geplande bebouwing en infrastructuur.

onderzoeken. Hierbij is het plangebied alsmede de omliggende groengebieden betrokken.

Het is noodzakelijk deze voortoets uit te voeren omdat ruimtelijke plannen zoals een bestemmingsplan geen ruimte mogen bieden aan activiteiten waarvan op voorhand duidelijk is dat deze (significant) negatieve effecten op bepalingen uit de Wnb of andere wetgeving, kunnen hebben zonder dat middels aanpassingen relevante ontheffingen of vergunningen kunnen worden verkregen.

Bij een plan met een hoger abstractieniveau, zoals het voorliggende bestemmingsplan, heeft zo'n toetsing een lager detailniveau dan bij een concreet project waarbij meestal gedetailleerde informatie omtrent uitvoering nodig is. Deze voortoets heeft dientengevolge meer het karakter van een 'risico-inventarisatie' voor latere invulling van plannen of besluiten en probeert aan te geven of aan de eerder genoemde planologische uitvoerbaarheidseis kan worden voldaan.

Het onderzoek heeft bestaan uit een bronnenstudie en een veldbezoek.

Deze *quickscan* is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de afwezigheid van soorten. Dit onderzoek betreft geen volledige veldinventarisatie. Mochten er door de plannen effecten te verwachten zijn op beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn, dan wordt een nader onderzoek geadviseerd.

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het (mogelijke) voorkomen van beschermde soorten in het kader van de Wnb. Tevens wordt onderzocht of de plannen negatieve effecten op dergelijke soorten en/of op beschermde gebieden kunnen veroorzaken.

Op grond van het onderzoek wordt geadviseerd omtrent te nemen maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verzachten en omtrent de noodzaak ontheffing of vergunning aan te vragen.

Een uitgebreide beschrijving van de getoetste wetgeving is te vinden in Bijlage 1.

1.3 Het onderzoeksgebied en het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het onderzoeksgebied aangegeven. Het onderzoeksgebied heeft een open ligging in Polder Obdam en bevindt zich tussen de bebouwing van Obdam, de N194 (Westfrisia-weg) in het zuiden en de Duinweid in het noorden.

Het plangebied bestaat uit verschillende kavels die voornamelijk intensief in gebruik zijn voor agrarische activiteiten zoals akkerbouw.

Omwille van de duidelijkheid van de rapportage is het onderzoeksgebied verdeeld in een aantal deelpercelen. Zie Figuur 3 voor de indeling van de percelen.

De deelgebieden 1, 2 en 4 betreffende het te bebouwen plangebied Tuindersweijde-Zuid. Deelgebieden 3 en 5 betreffen bestaande groengebieden waar toeleidende infrastructuur is gepland en deelgebied 6 betreft agrarisch weiland. Deze deelgebieden worden mogelijk extern beïnvloed door de plannen.

Figuur 2.

Indicatieve verkaveling en (mogelijke) indeling van de nieuwe woonwijk Tuindersweijde-Zuid.

1.4 Werkzaamheden

De geplande werkzaamheden bestaan uit het bouwrijp maken van het plangebied en de hierop volgende bouw van 335 woningen. Een eerste indicatieve verkaveling van de mogelijke nieuwe inrichting op hoofdlijnen staat weergegeven in Figuur 2.

Voor het realiseren zullen de huidige agrarische percelen bouwrijp worden gemaakt en wordt een ontsluitingsweg aangelegd vanaf de parallelweg van de N194.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit het verwijderen van de vegetatie-toplaag, het vergraven van de bodem en de oevers en mogelijk het kappen en rooien van struiken en jonge bomen.

Bij uitvoering van het werk kan door geluid, trillingen of licht verstoring optreden van (beschermde) soorten.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van het onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 3 worden de biotopen, die aanwezig zijn in het plangebied, beschreven en wordt aangegeven welke soorten aanwezig (kunnen) zijn binnen en nabij het plangebied.

In hoofdstuk 4 wordt ingeschat in hoeverre deze soorten negatieve effecten kunnen ondervinden van het werk en welke specifieke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn.

Hoofdstuk 5 beschrijft of- en welke gebiedsbeschermende wetgeving van toepassing is op het plangebied.

Ten slotte bevat hoofdstuk 6 de conclusies. Indien van toepassing worden aanbevelingen gedaan. Hoofdstuk 7 geeft een overzicht van de gebruikte en aanbevolen literatuur. In de bijlage is aanvullende informatie opgenomen over de geldende wetgeving en de gebruikelijke procedures bij een vergunnings- en/of ontheffingsaanvraag.

2 Methode

Hieronder wordt aangegeven hoe is onderzocht welke soorten te verwachten zijn binnen het onderzoeksgebied. Speciale aandacht is uitgegaan naar die beschermde soorten waarvoor, indien aanwezig, specifieke maatregelen moeten worden getroffen of ontheffing moet worden aangevraagd bij werkzaamheden in het kader van dit plan. Daarnaast is gekeken of het plangebied/onderzoeksgebied tot een beschermd natuurgebied behoort of dat dergelijke gebieden aanwezig zijn in de nabijheid van het onderzoeksgebied.

2.1 Soorten

Bronnenstudie

Op basis van literatuurgegevens en informatie, samengebracht in bijvoorbeeld de Nationale Databank Flora- en Fauna (NDFF), is bekeken in hoeverre (beschermde) soorten in het verleden zijn aangetroffen in en rond het onderzoeksgebied.

Voor het onderzoek van de NDFF zijn de kilometerhokken onderzocht waarbinnen het onderzoeksgebied is gelegen en de tien daaromheen gelegen kilometerhokken, rekening houdend met relevante, overeenkomstige biotopen tussen onderzoeksgebied en omgeving.

In de database is gezocht naar gegevens van beschermde soorten of soorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen die niet zijn vrijgesteld. Hierbij is gekeken naar waarnemingen in de afgelopen 10 jaar. Vervolgens is een interpretatie gedaan met betrekking tot de aard en de waarde van de waarnemingen (bijvoorbeeld overvliegend of verblijvend, de onderzoeksinspanning en de kans dat de situatie ter plaatse veranderd is). Er is niet gezocht naar niet-jaarrond beschermde vogels, vrijgestelde soorten en in het geheel niet te verwachten soorten zoals zeezoogdieren of zoutwatervissen.

Naast het onderzoek van de NDFF zijn relevante verspreidingsatlassen en eventueel andere literatuur en websites geraadpleegd om de ecologische vereisten van soorten in samenhang met de verspreiding te bekijken.

Potentiebeoordeling

Het onderzoeksgebied is op 30 juli 2019 bezocht om enerzijds de aanwezige en aangrenzende biotopen te beschrijven en anderzijds eventuele incidentele waarnemingen te doen van beschermde flora en fauna (voor zover waarneembaar).

Verwerking

Met behulp van analyse en expertkennis is op basis van de verzamelde gegevens en de aangetroffen biotopen een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en nabij het onderzoeksgebied.

Op grond van de plannen is een korte effectbeoordeling gemaakt van de plannen op de te verwachten soorten.

Als negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten wordt aangegeven of specifieke maatregelen moeten en kunnen worden genomen en/of ontheffing dient te worden aangevraagd.

2.2 Gebieden

Op de gebiedendatabase van het Ministerie van Economische Zaken is gekeken in hoeverre het onderzoeksgebied is gelegen binnen of nabij de begrenzing van beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland (NNN), zie:

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

Aan de hand van Provinciale of gemeentelijke informatie, toegankelijk via internet, is bekeken of het onderzoeksgebied gelegen is in andere relevante beschermde gebieden, zie bijvoorbeeld:

Noord Holland: <https://noord-holland-extern.tercera-ro.nl/MapView/>

Als dit het geval is, wordt bekeken of negatieve effecten te verwachten zijn en of nadere toetsing noodzakelijk is.

Huidige grens bebouwing en moeras.

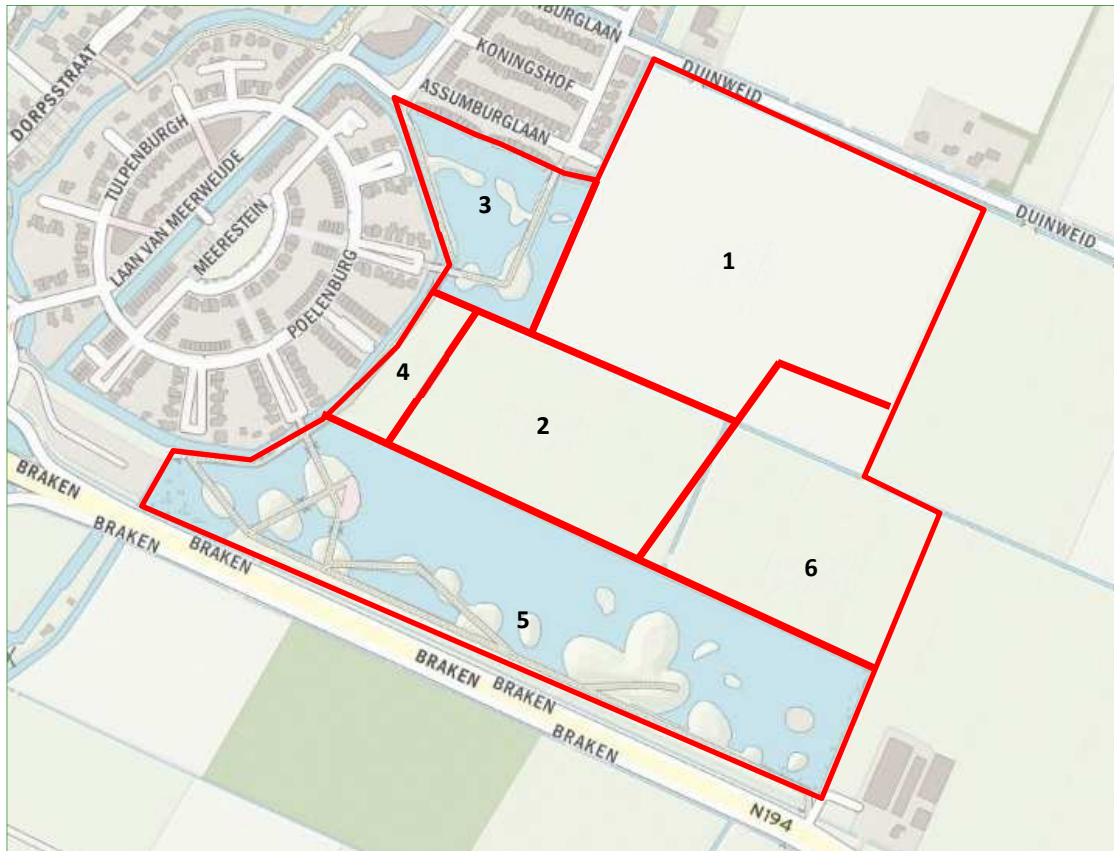
3**Beschermde soorten Wnb**

In dit hoofdstuk worden eerst de biotopen beschreven die aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied. Hiervoor is een indeling gemaakt van het onderzoeksgebied in zes aanwezige bouwvlakken/percelen als weergegeven in Figuur 3. Elk van de bouwvlakken/percelen heeft verschillende biotopen en in elk van de vlakken is een verschillende ontwikkeling gepland of een andere periode van ontwikkeling voorzien.

Vervolgens worden de beschermde soorten beschreven per soortgroep. In de beschrijving wordt per soortgroep eerst aangegeven welke soorten (volgens opgave van het NDFF en literatuur) in het verleden of tijdens het afgelegde veld-bezoek zijn aangetroffen. Vervolgens wordt vermeld welke soorten op grond van aanwezige biotopen te verwachten zijn en welke gebruiksfuncties het onderzoeksgebied kan hebben voor deze soorten.

Figuur 3.

Perceel indeling van het onderzoeksgebied.

3.1 Beschrijving aanwezige biotopen

Zie Figuur 3 voor de locatie van de percelen.

3.1.1 Perceel 1

Op dit perceel worden de twee eerste bouwvelden gerealiseerd, de ontwikkeling van het gehele bouwplan zal namelijk vanaf het noorden worden opgezet. De ontsluitingsweg vanaf de parallelweg van de N194 in het zuiden zal wel al in een vroeg stadium onderdeel zijn van de uitvoer om bouwverkeer niet door de wijken te laten rijden.

Perceel 1 betreft een zeer grootschalige akker op kleigrond die volledig is beplant met koolplanten (Rode kool en Witte kool). Vooral aan de randen zijn tussen de planten soms algemene akkeronkruiden te zien zoals Hanepoten, Perzikkruid en Klein kruiskruid.

Rode kool op perceel 1 vanaf het zuiden met in de voorrand brandneteloever.

Perceel 1 vanaf de Duinweid in het noorden met rechts bestaande nieuwbouw.

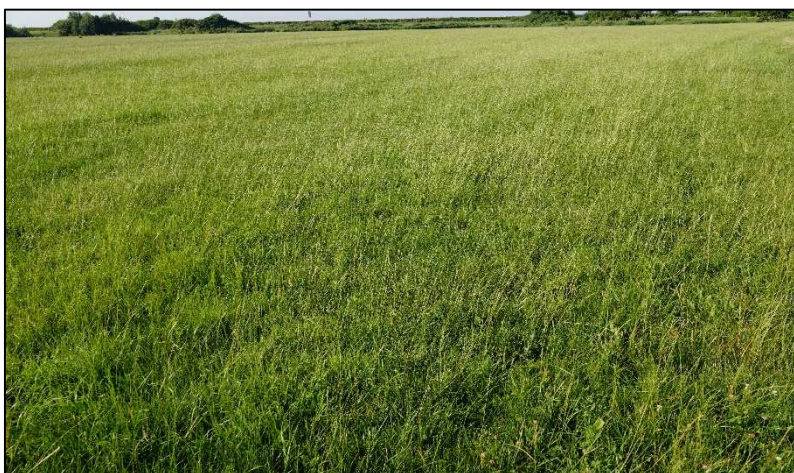
Aan de westkant en de zuidkant wordt de akker begrensd door brede sloten met een breedte van ongeveer 3 meter met troebel water, geen zichtbare watervegetatie en geen drijfbladplanten of kroos.

De oevers van de sloten zijn begroeid met een eenjarige ruige rietkraag met algemene oever- en ruigteplanten zoals Heen, Zeegroene rus, Harig wilgenroosje, Veenwortel, Gewone melkdistel, Akkerdistel en (vooral aan de akkerkant) zeer veel Grote brandnetel.

3.1.2 Perceel 2

Perceel 2 wordt ongeveer 6 jaar later dan de eerste twee bouwvelden ontwikkeld. De percelen 2 en 6 vormen nu nog een geheel (grasland) maar zullen verschillend worden ontwikkeld.

Het perceel betreft een kruidenarm intensief agrarisch gebruikt grasland met voornamelijk Engels raaigras en hier en daar Paardenbloem en Witte klaver. Het gras wordt waarschijnlijk gehooit.

Intensief agrarisch gebruikt grasland.

In het oosten wordt perceel 2 doorsneden door een ongeveer 3 meter brede sloot met dicht begroeide oevers met Riet en Harig wilgenroosje.

Aan de noordkant wordt het grasland omgrensd door de sloot die perceel 1 zuidelijk begrensd. Deze sloot staat daar beschreven. Het perceel wordt in het oosten doorsneden door een vergelijkbare sloot.

3.1.3 Perceel 3

Dit reeds ingerichte perceel zal in de plannen nauwelijks veranderen, er zal mogelijk een extra voetpad worden aangelegd richting perceel 1, hiervoor zal een brug worden gerealiseerd. De oostelijke oever zal volledig vergraven worden.

Het perceel bestaat uit moerasgebied doorsneden met graspaden met regelmatig kruidenrijke (ingezaaide) bermen. De oevers van de aanwezige plassen zijn begroeid met dichte rietkragen met eenjarig riet. Het water van de plassen is troebel zonder zichtbare watervegetatie en enkele drijfplanten.

Plasjes in perceel 3 met brede rietkragen..

Ingezaaide kruidenrijke strook naast een grasberm in perceel 3.

3.1.4 Perceel 4

Deze smalle strook verbindt het westelijk gelegen moerasgebiedje met het wateropvang gebied in het zuiden. Het zal in de plannen blijven bestaan maar aan beide zijden worden omgeven door water en wellicht wat breder worden.

De strook bestaat uit een brede grasberm met ruige bermvegetatie van Glanshaver en Engels raaigras met kruiden zoals Krulzuring, Smalle weegbree en Gewone berenklaauw. Op het centrale deel ligt een half verhard voetpad.

De grens van het wateropvanggebied en perceel 2 vanaf perceel 4.

3.1.5 Perceel 5

Het wateropvanggebied zal aan de noordelijke oever worden vergraven en worden voorzien van een meer grillige oever met eilanden. In het centrale deel van dit gebied wordt de ontsluitingsweg gepland vanaf de parallelweg van de N194. Er zal hier water worden gedempt en vegetatie worden verwijderd.

Het gebied betreft een afwisseling van open water, kruidenrijk ingezaaid grasland met een aantal bloemrijke stukken en oprukkende bosschages met aangeplante struiken en jonge bomen zoals Gewone hazelaar, Rode kornoelje, Gelderse roos, Rimpelroos, Zwarte els en Schietwilg.

Algemene kruiden zijn Grote kaardenbol, Gewone pastinaak, Gewone berenklaauw en Wilde marjolein.

In de open wateren zijn her en der paaltjes aanwezig en zijn een aantal eilandjes aangelegd t.b.v. watervogels. Op twee eilandjes broeden Visdieven. Er is een bewoonde oeverwalwolkolonie aanwezig.

Bloemrijk deel met aangeplante Wilde marjolein.

Aangeplante bosschages met kruiden in het wateropvanggebied

Tracé van de nieuwe ontsluitingsweg richting het noorden..

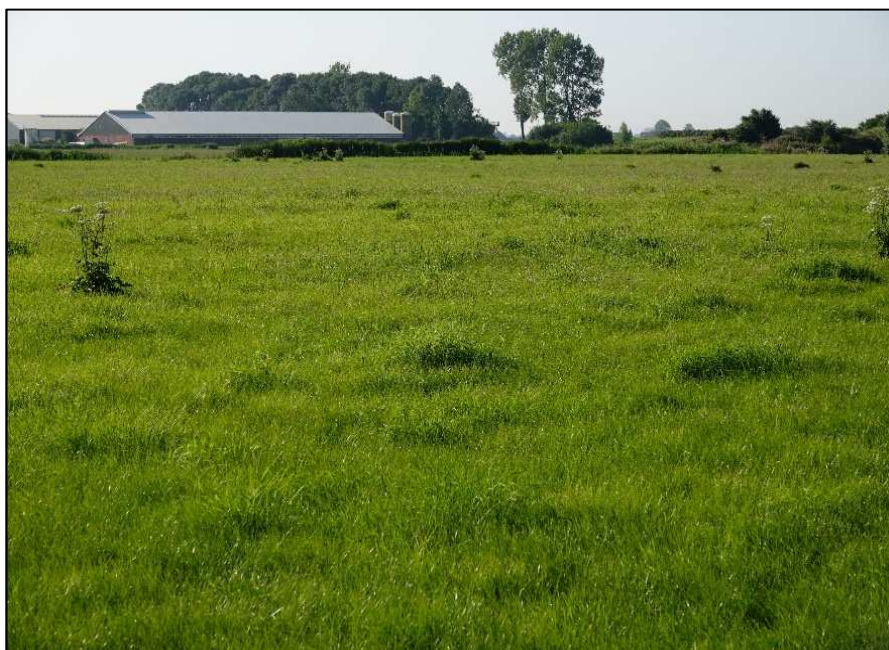
Oeverwaluwand en eilanden in het oostelijke deel.

3.1.6 Perceel 6

Dit perceel wordt voorsnog niet ontwikkeld omdat het binnen een geurcontour ligt en bebouwing niet is toegestaan. Op de luchtfoto is te zien dat in het perceel de oude structuur van een oude braak ligt.

Het perceel betreft een kruidenarm intensief agrarisch gebruikt grasland naast perceel 2 met voornamelijk Engels raaigras en hier en daar (ruigte)kruiden. Het gras wordt waarschijnlijk gehooïd.

Aan de noordkant wordt het grasland omgrensd door de sloot die perceel 1 zuidelijk begrensd.

Perceel 6.

3.2 Beschermde soorten

3.2.1 Planten

Aangetroffen soorten

In en rond het onderzoeksgebied is in het verleden en tijdens het veldbezoek geen beschermde flora waargenomen (NDFF 2009-2019).

Potentie onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is te voedselrijk om geschikt te zijn voor beschermde plantensoorten. De te bebouwen percelen daarbinnen worden daarnaast te intensief beheerd met teveel storing van de bodem.

Diverse soorten planten, (korst)mossen en wolfsklauwen die onder de Wet natuurbescherming beschermd zijn, worden niet in het plangebied verwacht, de soorten komen nagenoeg alleen voor in natuurgebieden.

3.2.2 Vissen

Aangetroffen soorten

In en rond het onderzoeksgebied zijn in het verleden en tijdens het veldbezoek geen beschermde vissoorten waargenomen (NDFF 2009-2019).

Potentie onderzoeksgebied

In en rond het onderzoeksgebied is geen potentie voor beschermde vissoorten aanwezig.

Omdat geen sprake is van goed ontwikkelde submerse vegetatie in combinatie met geïsoleerde, zuurstofloze, verlandende wateren in het onderzoeksgebied, wordt het voorkomen van Grote modderkruiper uitgesloten.

3.2.3 Amfibieën

Aangetroffen soorten

In het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde, niet vrijgestelde amfibieën waargenomen. In het verleden is de Rugstreeppad waargenomen op slechts enkele honderden meters in Polder Obdam bij de Wogmeerdijk. De soort is verspreid in lage aantallen aanwezig in Koggenland (NDFF 2009-2019).

Potentie onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied inclusief het te bebouwen gedeelte daarvan, levert geschikt voortplantingswater voor enkele algemene soorten amfibieën zoals Gewone pad, Kleine watersalamander, Bruine kikker of Groene kikker (bastaardkikker en/of Meerkikker). Al deze soorten zijn beschermd onder de Wnb maar ze zijn in Noord-Holland

‘vrijgesteld’ bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

In het onderzoeksgebied is tevens geschikt landbiotoop aanwezig dat buiten de voortplantingsperiode kan worden benut door deze amfibieën.

-Rugstreeppad

Het onderzoeksgebied is matig geschikt voor de Rugstreeppad, Er zijn wateren aanwezig in het wateropvanggebied en mogelijk in de sloten waar de dieren voortplantingswater kunnen vinden.

In het onderzoeksgebied is geen opvallend zanderig landbiotoop aanwezig dat buiten de voortplantingsperiode kan worden benut door deze soort. Het is wel mogelijk dat de soort schuilt onder tegels op opgebracht zand of onder opgeslagen materialen op omliggende erven.

Als in het plangebied graafwerkzaamheden plaatsvinden of zand wordt opgebracht, is het ook mogelijk dat Rugstreeppadden het gebied kunnen intrekken.

3.2.4 Vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Het bevoegd gezag maakt onderscheid tussen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten, soorten met jaarrond beschermde nesten (ingedeeld in vier categorieën) en de zogenaamde ‘categorie 5-soorten’ (zie verder Bijlage 1.2.5).

Aangetroffen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek werden diverse vogelsoorten waargenomen: Visdief, Huiszwaluw, Oeverzwaluw, Aalscholver, Fuut, Waterral, Krakeend, Meerkoet, Kauw, Putter, Kleine karekiet, Gele kwikstaart.

Potentie onderzoeksgebied soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

In het onderzoeksgebied, in de bosschages van het wateropvanggebied kunnen algemene bos- en struweelvogels tot broeden komen zoals bijvoorbeeld Putter, Grasmus, Groenling, Winterkoning of Heggemus. Daarnaast kunnen op de akkers en het grasland van de te bebouwen percelen soorten broeden als Scholekster of Kievit (lage dichtheden). Er broeden een aantal Gele kwikstaarten in de akkers.

Langs de wateren broeden soorten als Kleine karekiet, Visdief, Oeverzwaluw (cat. 5), diverse soorten eenden, Meerkoet en Fuut. Het is mogelijk dat ook soorten als de Waterral tot broeden komen.

Het is mogelijk dat naast het plangebied categorie 5-soorten broeden als Spreeuw, Huiszwaluw en Kool- of Pimpelmees. Daarnaast is het ook mogelijk dat categorie 5 soorten foerageren in het plangebied.

Aangetroffen soorten met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek werden aan de rand van het plangebied, in de nieuwe bebouwing aan de westkant daarvan, enkele Huismussen waargenomen. Er waren enkele foeragerende Gierzwaluwen aanwezig boven de plasjes.

In de omgeving van het plangebied zijn in het verleden Huismus, Gierzwaluw en verschillende in bomen broedende roofvogels vastgesteld. (NDFF 2009-2019). Huismus broedt in de nabije stedelijke omgeving. Ook de Buizerd zal broeden in de buurt van de waterberging. Van de Ransuil is een winterroestplaats bekend in sportcomplex Stationsweg op een kilometer noordwestelijk van het onderzoeksgebied. Waarnemingen van Kerkuil en Steenuil zijn niet bekend.

Potentie soorten met jaarrond beschermde nesten

Omdat in het onderzoeksgebied geen grote bomen en bebouwing aanwezig is en ook direct naast het onderzoeksgebied dergelijke bebouwing en begroeiing ontbreekt, kunnen geen vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het onderzoeksgebied.

Het is waarschijnlijk dat het plangebied incidenteel wordt gebruikt als onderdeel van het leefgebied van andere in de buurt vastgestelde vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals Huismus of Buizerd. Het te bebouwen deel van het onderzoeksgebied zal geen 'essentieel' leefgebied van dergelijke soorten uitmaken.

3.2.5 Grondgebonden zoogdieren

Aangetroffen soorten

Tijdens het veldbezoek werd de Haas waargenomen. Deze soort is in Noord-Holland 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

Rond het onderzoeksgebied zijn in het verleden op meer dan twee kilometer afstand van het onderzoeksgebied naar het noorden (Spanbroek) de Bunzing en de Hermelijn waargenomen.

Potentie onderzoeksgebied

Het is mogelijk dat in het gebied enkele (kleine) zoogdieren voorkomen zoals Egel, Haas, en verschillende algemene soorten (spits)muizen. Deze soorten zijn beschermd onder de Wnb maar ze zijn in Noord-Holland 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

Het te bebouwen deel van het onderzoeksgebied is niet geschikt voor de Noordse woelmuis en de Waterspitsmuis. De benodigde levensvoorwaarden zijn hiervoor niet aanwezig. Het terrein is te droog en een vochtige kruidenrijke oevervegetatie nabij schoon en helder water ontbreekt.

Het is niet ondenkbaar dat in de omliggende waterberging en natte natuurzone de Waterspitsmuis wél voorkomt ondanks dat deze soort niet bekend is rond het onderzoeksgebied (minimaal 6 km afstand: NDFF 2009-2019). In deze terreindelen zijn echter wél kruidenrijke, vochtige oevers aanwezig en de soort is moeilijk vast te stellen zonder gericht onderzoek.

Het is mogelijk dat, ondanks dat de soorten niet bekend zijn uit de omgeving, in het waterberging-gebied en de natte terreindelen verblijvende kleine marterachtigen (Bunzing en Hermelijn) voorkomen. Er is hier voldoende dekking en ook deze soorten kunnen zonder gericht onderzoek gemist zijn. Het onderzoeksgebied biedt hier schuilmogelijkheden, zoals dichte bosschages en dicht begroeide oevers. Daarnaast biedt het onderzoeksgebied geschikt jachtgebied met voldoende muizen.

Het te bebouwen agrarische gebied met weinig dekking wordt niet geschikt bevonden voor verblijvende kleine marterachtigen, dit terrein kan wel incidenteel gebruikt worden als jachtgebied of migratiezone door kleine marterachtigen.

3.2.6 Vleermuizen

Vleermuizen kunnen op zeer duidelijk te onderscheiden manieren van een leefgebied gebruik maken. Belangrijke gebruiksfuncties zijn verblijfplaats, foerageergebied of (deel van) een vliegroute.

De manier waarop vleermuizen een gebied gebruiken kan door het jaar verschillen, een gebouw of een boom kan bijvoorbeeld tijdelijk gebruikt worden als verblijfplaats maar in andere delen van het jaar ongebruikt blijven.

Aangetroffen vleermuizen

Er zijn in de omgeving van het onderzoeksgebied vier soorten vleermuizen vastgesteld (NDFF 2009-2019). Het betreft Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Watervleermuis.

Potentie verblijfplaatsen

In het onderzoeksgebied kunnen geen vleermuizen verblijven omdat ter plaatse geen bebouwing en bomen met geschikte holtes aanwezig zijn.

Potentie foerageergebied

Het plangebied is matig geschikt voor foeragerende vleermuizen. De (schaarse) aanwezige luwe plekken aan de randen kunnen zorgen voor concentraties van insecten waardoor vleermuizen worden aangetrokken.

De waterberging en groengebieden zijn goed geschikt voor foeragerende vleermuizen. De wateren van de waterberging en groengebieden kunnen ook als foerageergebied dienen voor water-volgende vleermuizen zoals Watervleermuis en Meervleermuis.

Vanwege de aanwezigheid van lijnvormige elementen zoals bomenrijen, watergangen en brede rietkragen kan het er plaatselijk binnen het onderzoeksgebied sprake zijn van een functie als vliegroute voor vleermuizen. Het betreft vooral de randen van het te bebouwen plangebied en de waterberging (watervolgende vleermuizen).

Aangetroffen soorten

Er zijn geen waarnemingen bekend van andere beschermde soorten in of rond het onderzoeksgebied. Tijdens het veldbezoek werden dergelijke soorten ook niet waargenomen.

Het onderzoeksgebied is niet geschikt voor andere beschermde diersoorten in verband met het ontbreken van geschikt biotoop.

Op grond van §3.2.1 t/m §3.2.7 zijn beschermde, niet vrijgestelde soortgroepen te verwachten die staan weergegeven in Tabel 1. In de tabel wordt onderscheid gemaakt tussen de aangetroffen soortgroepen in en nabij het plangebied en de potenties daarvoor binnen het plangebied.

In hoofdstuk 4 wordt onderzocht welke gevolgen voor deze soortgroepen worden verwacht door het uitvoeren van de plannen.

Eerder volgens literatuuroppaave vastgestelde soortgroepen met beschermde, niet

Beschermde, niet vrijgestelde soorten	Aangetroffen nabij het onderzoeksgebied (literatuur en veldbezoek)	Potentieel aanwezig binnen het onderzoeksgebied
Planten	nee	nee
Vissen	nee	nee
Amfibieën	nee	ja
Vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten	ja	ja
Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten	ja	nee*
Grondgebonden zoogdieren	ja	ja
Vleermuizen		
verblijfplaats	nee	nee
foerageergebied	ja	ja
vliegroute	?	ja
Overige beschermde fauna	nee	nee

4**Effectbeoordeling en maatregelen**

Door het plan kunnen verschillende negatieve effecten optreden in het onderzoeksgebied. Deze mogelijke effecten zijn onder te verdelen in tijdelijke effecten tijdens de aanleg en effecten als gevolg van de aanwezigheid van de nieuwe situatie.

De te verwachten soortgroepen met beschermde, niet vrijgestelde soorten worden in dit hoofdstuk besproken. Ze zijn samengevat in de derde kolom van Tabel 1. De aanwezigheid van deze soortgroepen kan van invloed zijn op de verdere procedure. De (negatieve) effecten die kunnen optreden bij de werkzaamheden worden onderzocht. Voorts zal worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om effecten te voorkomen of te minimaliseren.

Voor andere soortgroepen met niet beschermde of vrijgestelde soorten geldt altijd de zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1).

4.1 Vissen

Er worden geen beschermde vissen verwacht in het plangebied. Voorafgaand aan het dempen van watergangen zal in het kader van de zorgplicht echter 'zorgvuldig' moeten worden gehandeld. Aanwezige vissen zullen hierbij worden verdreven of plaatselijk worden weggevangen en worden uitgezet in te behouden water. Gevoelige werkzaamheden zullen zoveel mogelijk buiten de gevoelige periode van voortplanting (april t/m juli) en overwintering (december t/m februari) plaatsvinden.

4.2 Amfibieën

Vanwege het vergraven van oevers en/of het dempen van wateren is het mogelijk dat vaste rust- of verblijfplaatsen van de Rugstreeppad worden beschadigd, of vernield. Ook kunnen aanwezige dieren worden gedood. Het is derhalve noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van deze soort.

Als de soort aanwezig is zullen de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de gevoelige perioden en zal vervangend leefgebied worden gecreëerd voor de Rugstreeppad. Er dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'Projectplan' deze maatregelen worden uitgewerkt.

Teneinde de vestiging van overwinterende Rugstreeppadden in het plangebied te voorkomen, dienen opgeslagen zandhopen te worden verwijderd voorafgaand aan het overwinteringsseizoen van de Rugstreeppad of te worden afgeschermd met folie of een zogenaamd 'amfibieënscherm'.

4.3 Vogels

Vogelnesten kunnen worden vernield bij ecologisch gevoelige werkzaamheden zoals het rooien en kappen van struiken en bomen, diverse graafwerkzaamheden of het verwijderen van de vegetatie-toplaag.

Soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Men dient activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats te doen vinden, dus niet van grofweg 15 maart tot 15 juli. Deze periode is afhankelijk van bijvoorbeeld het weer en de betrokken soorten. Als onverhoopt buiten deze periode vogels broedend aanwezig zijn, dienen werkzaamheden plaatselijk te worden uitgesteld.

Wanneer in het broedseizoen gewerkt gaat worden is het mogelijk – voorafgaand aan het broedseizoen of voorafgaand aan de vestiging van broedvogels – het plangebied ongeschikt te maken als (nog) geen nesten aanwezig zijn. Hierbij mogen geen mogelijke nestplaatsen van jaarrond beschermde vogels ongeschikt of ontoegankelijk worden gemaakt!

‘Categorie 5’-soorten

Gezien de aanwezige biotopen in de nabijheid van het plangebied en de aard van de plannen zullen de (mogelijk) aanwezige vogelsoorten (naast het plangebied) die genoemd worden als ‘categorie 5’-soorten kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied of geen nadelige gevolgen ondervinden van de plannen. Er gelden geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die een jaarrond beschermde status van nesten van deze soorten rechtvaardigen. Overigens geldt ook voor deze soorten dat activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats moeten vinden.

Soorten met jaarrond beschermde nesten

De te bebouwen delen van het onderzoeksgebied maken geen essentieel deel uit van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Ook kunnen geen verblijfplaatsen aanwezig zijn van deze soorten. Er worden derhalve geen negatieve gevolgen verwacht.

4.4 Grondgebonden zoogdieren

Bunzing, Hermelijn

Bij het vergraven van de bodem of de oevers van de waterberging te behoeve van de ontsluitingsweg, kan schade optreden voor kleine marterachtigen en mogelijk de Waterspitsmuis. Hierbij kunnen mogelijk vaste verblijfplaatsen of essentieel leefgebied worden vernield.

Als kleine marterachtigen veelvuldig jagen in het agrarische, te bebouwen deel van het onderzoeksgebied, is mogelijk sprake van essentieel leefgebied.

Het is derhalve noodzakelijk om voorafgaand aan het werk vervolgonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van kleine marterachtigen, zowel in het gebied van de waterberging als in de terreindelen tussen waterberging en de agrarische gebieden noordelijk daarvan.

Binnen de waterberging wordt tevens aanbevolen het voorkomen van de Waterspitsmuis te onderzoeken.

Als vaste verblijfplaatsen van kleine marterachtigen aanwezig zijn en/of terreindelen intensief als jachtgebied/leefgebied worden gebruikt, dient een nadere effectbeoordeling van de plannen te worden opgesteld.

Als sprake is van een belangrijk negatief effect, dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'Projectplan' maatregelen worden uitgewerkt.

4.5 Vleermuizen

Foerageergebied

Vanwege de grootte en geschiktheid van het onderzoeksgebied is het noodzakelijk om vervolgonderzoek uit te voeren naar foerageergebied van vleermuizen. Dit onderzoek zal vooral gericht moeten worden op de waterberging in verband met de ontsluitingsweg hier. Indien essentieel foerageergebied aanwezig blijkt en negatieve effecten hierop, als gevolg van de woning- of wegenbouw, worden verwacht, is het noodzakelijk ontheffing aan te vragen. In de ontheffingsaanvraag dienen passende compenserende en mitigerende maatregelen te worden beschreven.

Vliegroutes

Door de ontwikkeling van het plangebied kunnen langgerekte landschapselementen als brede rietkragen, bosschages en watergangen mogelijk in hun functie als vliegroute voor vleermuizen worden aangetast. Het is derhalve noodzakelijk om vervolgonderzoek te verrichten naar terreingebruik van vleermuizen. Ook hierbij is vooral de waterberging en de plannen daar met betrekking tot aanleg van een ontsluitingsweg van belang.

Er zal op grond van de resultaten (en precieze plannen!) een nadere effectbeoordeling moeten worden gemaakt waarin wordt aangegeven of schade en in hoeverre schade kan optreden. Als negatieve effecten worden verwacht, dient een ontheffing te worden aangevraagd waarin passende compenserende of mitigerende maatregelen worden beschreven.

4.6 Conclusie effectbeoordeling

Negatieve effecten van de plannen op beschermde soorten (indien aanwezig) zijn niet uit te sluiten. Het gaat om kleine marterachtigen (met name Bunzing en Hermelijn), Waterspitsmuis en vleermuizen.

Er is vervolgonderzoek noodzakelijk naar deze beschermde soorten. In Tabel 2 staan de perioden aangegeven wanneer dit onderzoek kan worden uitgevoerd. Tevens wordt het aantal bezoeken vermeld.

Tabel 2.

Optimale periode voor uit te voeren vervolgonderzoek naar beschermde soorten of soortgroepen die zijn aangetroffen of worden verwacht in het plangebied.

**=Te combineren met andere bezoeken.*

Soort/Soortgroep	Optimale periode		Aantal bezoekers
Amfibieën			
Rugstreeppad	april - juli		3
Grondgebonden zoogdieren			
Bunzing	(maart) mei-augustus (jaarrond)		1
Hermelijn	(maart) mei-augustus (jaarrond)		1
Waterspitsmuis	augustus - november		1
Vleermuizen	Gebiedsfunctie	Periode	Aantal bezoekers
Alle soorten	vliegroutes, foerageergebied	april - november	4

5 Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving

In hoofdstuk 3 en 4 is beschreven welke beschermde soorten kunnen voorkomen en welke effecten de werkzaamheden kunnen hebben. De Wet Natuurbescherming kent naast soortbescherming ook gebiedsbeschermende wet- en regelgeving, in het bijzonder die van de Natura 2000-gebieden en betreffende behoud van grootschalige houtopstanden (Zie Bijlage 1.3).

Naast bepalingen uit de Wnb kunnen gebieden ook beschermd zijn onder de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) als onderdeel van het 'Natuurnetwerk Nederland' (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) of als Provinciaal aangewezen 'Weidevogelleefgebied' of 'Belangrijk weidevogelgebied'.

Hieronder wordt aangegeven welke gebiedsbeschermende wetgeving van toepassing is op het plangebied.

5.1 Natura 2000

Het plangebied ligt op ruim 8 kilometer van Natura 2000-gebied Eilandspolder. Binnen een straal van 3 km liggen geen stikstofgevoelige habitattypen.

Gezien de grote afstand tot Natura 2000-gebied, de afscherming door bebouwing en wegen en de uit te voeren werkzaamheden worden op voorhand geen directe negatieve gevolgen verwacht van de plannen zoals licht, geluid, optische verstoring. Er hoeft hiernaar geen nadere toetsing uitgevoerd te worden.

Gezien uitspraken van de RvS met betrekking tot stikstofemissie is alleen opgave van de afstand niet voldoende (meer) om gevolgen van extra stikstofemissie uit te sluiten. Er zal separaat een toetsing worden opgesteld of toename van stikstofemissie (significante) gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden.

5.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van het NNN, inclusief de zogenaamde verbindingzones die verschillende NNN-gebieden kunnen verbinden (zie Figuur 4). De locatie van de toegangsweg en de nieuwe woonontwikkeling ligt echter wel vlak naast een NNN-gebied.

Er dient te worden bekeken of aanleg van de toegangsweg binnen het project valt onder 'een goede ruimtelijke ordening'. De vraag is daarbij of de locatie wel de beste is voor deze bestemming (ook met het oog op natuurwaarden) en of de gevolgen van het plan het nabijgelegen NNN-gebied niet in betekenende mate aantasten.

5.3 Weidevogelgebieden

Het gebied is niet begrensd als een bijzonder te beschermen weidevogelleefgebied of belangrijk weidevogelgebied (zie Figuur 4).

Er is geen negatief effect mogelijk op Weidevogelleefgebieden, een nadere toetsing is niet nodig.

5.4 Houtopstanden

Er worden geen buiten de (volgens de Wnb bepaalde) bebouwde kom gelegen beplantingen gekapt, groter dan 1000 m². Indien het plan niet voorziet in het kappen van meer dan 20 bomen in een rijbeplanting wordt het plangebied niet beschermd als bijzondere houtopstand.

Indien er meer dan 20 bomen in een rijbeplanting worden gekapt is sprake van een bijzondere houtopstand waarbij het aanvragen van een vergunning noodzakelijk is.

5.5 Overige relevante wetgeving

Er is geen overige natuurwetgeving bekend die van invloed kan zijn op de plannen.

5.6 Conclusie gebiedsbeschermende en overige natuurwetgeving

Gezien de aard van de plannen, de reikwijdte daarvan en de locatie van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden is op voorhand uit te sluiten dat, met uitzondering van bepalingen voor NNN-gebieden (goede ruimtelijke ordening) en verhoogde stikstofemissie, andere natuurwetgeving dan die beschreven in hoofdstuk 3 en 4 aan de orde is bij uitvoering van de plannen.

Vanwege de ligging van een NNN-gebied direct naast de begrenzing van het plan en toegenomen stikstofuitstoot wordt aanbevolen separaat toetsingen op te stellen voor beschermde gebieden.

Figuur 4.

Ligging van het plangebied (rood omrand) ten opzichte van beschermde Weidevogelleefgebieden en het NNN-netwerk.

6

Conclusies

6.1 Beschermde soorten Wnb

- ♣ Het onderzoeksgebied is in potentie geschikt voor beschermde soorten amfibieën, vogels, grondgebonden zoogdieren en vleermuizen.
- ♣ In het onderzoeksgebied kunnen broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten voorkomen. Voor de verwachte aanwezige broedvogels dienen werkzaamheden waarbij nesten vernield of verstoord kunnen worden, buiten het broedseizoen plaats te vinden. Een ontheffing is voor broedvogels dan niet nodig. Het broedseizoen loopt ruwweg van half maart tot half juli.
- ♣ In het onderzoeksgebied kan de Rugstreeppad voorkomen. Deze soort is beschermd onder de Habitatrichtlijn. Omdat negatieve effecten door de werkzaamheden niet uitgesloten zijn, is onderzoek naar voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soort noodzakelijk (zie voor de optimale onderzoeksperiode Tabel 2). Wordt tijdens de veldinventarisatie volgens landelijk geldende richtlijnen, protocollen, soortstandaarden en/of kennisdocumenten deze soort aangetroffen, dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.
- ♣ In het onderzoeksgebied kunnen beschermde grondgebonden zoogdieren (Hermelijn, Bunzing, Waterspitsmuis) voorkomen die zijn beschermd als 'andere soort'. Omdat negatieve effecten door de werkzaamheden niet uitgesloten zijn, is onderzoek naar voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten noodzakelijk (zie voor de optimale onderzoeksperiode Tabel 2). Worden tijdens de veldinventarisatie volgens landelijk geldende richtlijnen, protocollen, soortstandaarden en/of kennisdocumenten één of meer van deze soort aangetroffen, dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.
- ♣ Een deel van het onderzoeksgebied en het plangebied wordt mogelijk gebruikt als vliegroute door vleermuizen. Daarnaast is mogelijk essentieel foerageergebied in het plangebied aanwezig. Om uit te sluiten dat er een vliegroute en essentieel leefgebied in het plangebied aanwezig is, dient vervolgonderzoek hiernaar te worden uitgevoerd (zie voor de optimale onderzoeksperiode Tabel 2). Indien sprake is van essentieel foerageergebied en/of een vliegroute, dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.

6.2 Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving

Gezien de aard van de plannen, de reikwijdte daarvan en de locatie van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden is op voorhand uit te sluiten dat, met uitzondering van bepalingen voor NNN-gebieden (goede ruimtelijke ordening) en verhoogde stikstofemissie, andere natuurwetgeving dan die beschreven in hoofdstuk 3 en 4 aan de orde is bij uitvoering van de plannen.

Vanwege de ligging van een NNN-gebied direct naast de begrenzing van het plan en toegenomen stikstofuitstoot wordt aanbevolen separaat toetsingen op te stellen voor beschermde gebieden.

6.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende soorten en hun leefomgeving geldt de zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1). Teneinde de zorgplicht na te leven kan men voorafgaand aan de werkzaamheden de volgende praktische richtlijnen hanteren:

- ♣ Alle aanwezige bebouwing, vegetatie of bodemmateriaal kan gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten;
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zodanig worden gewerkt dat richting te behouden leefgebied van aanwezig fauna wordt gewerkt en dieren niet ingesloten raken en (meer) kans hebben te vluchten.
- ♣ Om schade aan vissen en amfibieën te beperken moeten de werkzaamheden aan wateren en oevers zoveel mogelijk worden uitgevoerd in de periode augustus tot en met oktober in verband met de perioden van voortplanting en overwintering.
- ♣ Uit eventueel te dempen wateren kunnen amfibieën (alle stadia) of vissen verdreven worden door van 'dicht' naar 'open' te werken en geen dieren in te sluiten. Als dit niet mogelijk is kunnen de dieren weggevangen worden door de wateren af te dammen en het waterniveau te verlagen. Deze dieren kunnen vervolgens worden overgebracht naar een geschikt water in de nabije omgeving.
- ♣ Bij de bouwwerkzaamheden moet voorkomen worden dat 's nachts met sterke bouwverlichting wordt gewerkt.

6.4 Aanbevelingen ter bevordering van natuur

Met behulp van enkele eenvoudige maatregelen kan de natuur in het plangebied versterkt worden en krijgen planten en dieren ook in nieuwe ontwikkelingslocaties de ruimte. Hiervoor worden voor dit plan de volgende aanbevelingen gedaan:

- ♣ Het verbreden van wateren rondom planpercelen en de aanleg van natuurvriendelijke oevers;
- ♣ Het plaatsen van vleermuiskasten of geschikt maken of open houden van spouwmuren van nieuwbouw voor vleermuizen;
- ♣ Plaatsen van voorzieningen voor Huismussen, Spreeuwen en Gierzwaluwen d.m.v. speciale dakpannen, vogelvides of inmetzelstenen;
- ♣ Beplanten en aanleggen van groenstructuren met inheemse soorten die insecten, vogels en vlinders kunnen aantrekken.

7

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- BIJLSMA, ROB.G., 1993 *Ecologische atlas van de Nederlandse Roofvogels*. Schuyt & Co., Haarlem.
- BROEKHUIZEN, S., K. SPOELSTRA, J.B.M. THISSEN, K.J. KANTERS & J.C. BUYS (RED.), 2016. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- DIETZ, C., O VON HELVERSEN & D. NILL, 2011. *Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika*. Tirion Natuur.
- FLORON, 2011. *Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- HERDER, J.E., J. KRANENBERG, D. HOOGENBOOM, J. HAMERS & K. DEKKER (RED.), 2012. *Atlas van de Noord-Hollandse vissen*. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Stichting RAVON, Nijmegen.
- HOOGENBOOM, D.M., F. VISBEEN, J. WONDERGEM, W. RUITENBEEK (RED.), 2014. *Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren*. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Noord-Hollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS), Alkmaar.
- KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.
- SCHARRINGA, C.J.G., W. RUITENBEEK & P.J. ZOMERDIJK, 2010. *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009*. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, Landschap Noord-Holland.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000*. – *Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- TWISK, P., A. VAN DIEPENBEEK & J.P. BEKKER, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- VLEERMUISVAKBERAAD (NETWERK GROENE BUREAUS, ZOOGDIERVERENIGING VZZ EN GEGEVENS AUTORITEIT NATUUR). *Vleermuisprotocol 2017*, 13 maart 2017.

8 Bijlagen

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1.1 Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn (HRL) en Vogelrichtlijn (VRL).

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 1.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Bijlage 1.2 Soortbescherming

Bijlage 1.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de HRL en soorten genoemd in de VRL.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 3.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 3.

Vrijgestelde soorten per provincie.

Rood=niet vrijgesteld.

Tabel 1. Vrijstellingen voor ontheffingsaanvragen voor soorten per provincie. += vrijgesteld; rood = niet vrijgesteld.												
	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZL	ZH
Zoogdieren												
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						+1						
Egel	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hermelijn	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ondergrondse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						+2						
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Veldmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Wild zwijn							+					
Woelrat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en Reptielen												
Bruine kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						+3						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						+4						
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijhorende erven bevinden
 +1: geldt in de periode maart-april en juli t/m november
 +2: geldt in de periode 15 augustus t/m februari
 +3: geldt in de periode juli t/m september
 +4: geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 1.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Bijlage 1.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 1.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 1.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.

Bijlage 1.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'broedvogels met jaarrond beschermde nesten', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie.

Soort	Categorie	Toelichting codes
Boomvalk	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in
Buizerd	4	principe jaarrond zijn beschermd met
Gierzwaluw	2	beschermingscategorie:
Grote gele kwikstaart	3	1 = soorten die ook buiten het broedseizoen het nest gebruiken als vaste rust- of
Havik	4	verblijfplaats;
Huismus	2	2 = koloniebroeders die elk broedseizoen
Kerkuil	3	op dezelfde plaats broeden en die daarin
Oehoe	3	zeer honkvast zijn of afhankelijk van
Ooievaar	3	bebouwing of biotoop;
Ransuil	4	3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats
Roek	2	broeden en die daarin zeer honkvast zijn
Slechtvalk	3	of afhankelijk van bebouwing;
Sperwer	4	4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in
Stenuil	1	staat zijn een nest te maken.
Wespendief	4	
Zwarte wouw	4	

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf kan het zijn dat zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan moet worden betrokken.

Voor soorten met jaarrond beschermde nesten kan soms, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een 'omgevingscheck' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, kan de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie 5) Deze soorten keren (zoals ook soorten met jaarrond beschermde nesten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'.

Bijlage 1.2.6 Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode, hoeft bij werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld.

Bijlage 1.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschappelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 1.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan uit een project en ook voor zogenaamde 'andere handelingen' in of rond een Natura 2000-gebied, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel 'Habitattoets' genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten

met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de 'Habitattoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten.

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000-gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen.

Vanwege een uitspraak van de RvS d.d. 23 mei 2019 kan niet meer gebruik gemaakt worden van automatische vergunningverlening met betrekking tot stikstofuitstoot. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Bijlage 1.4 Overige gebiedsbescherming

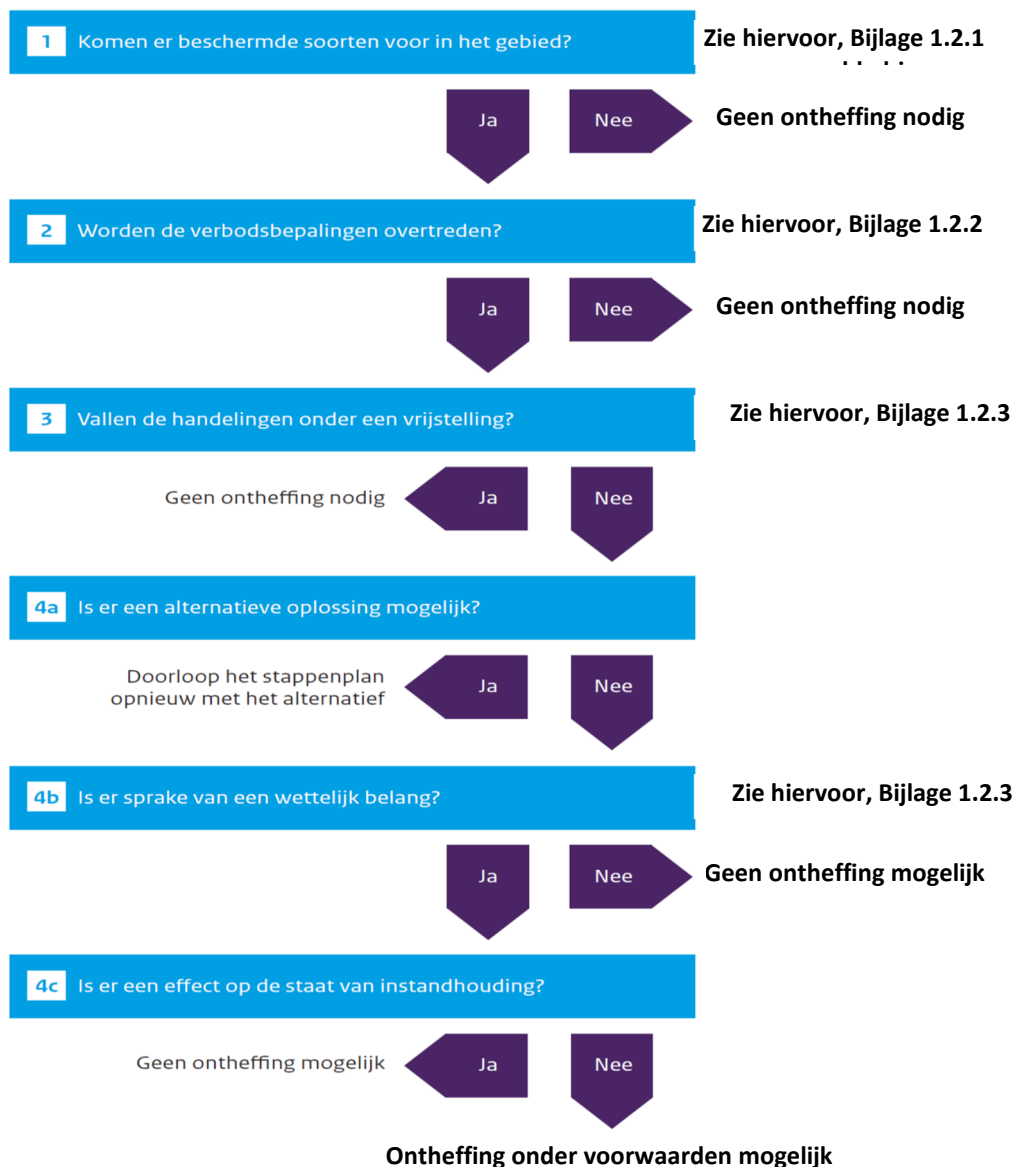
Bijlage 1.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de wet: Ecologische Hoofdstructuur EHS

Via de Wet Ruimtelijke Ordening wordt het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur EHS) planologisch beschermd. Op grond van artikel 2.10.4 Barro geldt er een algemeen beschermingsregime voor EHS-gebieden. Dit algemene regime bestaat eruit dat er geen toestemming mag worden verleend aan activiteiten die per saldo leiden tot een significante aantasting van de zogenaamde 'wezenlijke kenmerken en waarden' of tot een significante vermindering van de oppervlakte van of samenhang tussen die gebieden. Toestemming voor dergelijke activiteiten kan wel worden gekregen indien er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn en de negatieve effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd. In de provinciale verordening moet dit 'nee tenzij'-regime zo worden vastgelegd dat hieraan in alle bestemmingsplannen en/of omgevingsvergunningen voor het afwijken van bestemmingsplannen wordt voldaan.

Bijlage 1.4.2 Overige natuurwetgeving

Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'weidevogelleefgebieden'

Figuur 5.
Stappenplan
procedure
ecologisch
onderzoek en
ontheffing

van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Bijlage 1.4.3 Houtopstanden

Houtopstanden groter dan 10 are of bomenrijen bestaand uit meer dan 20 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom, zijn beschermd. Men dient vergunning of ontheffing te verkrijgen indien dergelijke houtopstanden moeten worden gekapt of gerooid. In sommige gevallen is een herplantplicht aan de orde.

Bijlage 1.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden

kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 5 te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht.

Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 1.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een projectplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een projectplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft voor het 'natuur' onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes, strafrechtelijke vervolging of het stilleggen van werkzaamheden

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl